

המצפה

עתון חדשי

לתורה ולמדע ולכל עניני ישראל

יחא לאור על ידי הרבנים

אברהם אהרן יודעלעווין כבעיאן

יעקב איסקאלסקי מניו יארק .

תערך על ידי

הרב י. איסקאלסקי, 162 הענרי ספרייט

נויארק

No. 1.

תר"ע

סיק

הננו מכריזים לאלה הליא רבנים אשר נקבו בשמותם בהתוכרת הראשונה ונחונים תורתנו להם על השתתפותם אתנו כמעשה ידינו, ועל כיהתם לעזרתנו, ונקח כי עוד יזמינו להתאסף וליקח חלק במפעלנו הכביר ואשר נצרך להתציא התאזה מרובה, ואלה נוספו על הראשונים בהוספת פעולה ומעשה. לחוק את ידינו שאירך תענתו ימים רבים.

דברים אחרים.

ועל חזקה | לא נדבר עוד מאנשים כאלו אשר היו להם אתנו, שחביבו על החיים, כמו על דבר המביא אל התבכיה וחיים ויחולם ככלל הוא אך מעברה לבוא עוד התוף השני הוא הסוח, אשר הוא העיקר, ועל האדם צומל אך להכנס לפרודיה, לבוא ממנו ועל ידו, אחר כן למרקלן. כי אנשים מסין זה, היו המיעוט לעומת כל המון בית ישראל, ולכן נדבר אך מרוב בנין ומנין האוצה בארץ הם. אף שהשקפתם על החיים היה, כי גם האדם, באשר הוא אדם, יוכל לכוון חיים, למען החיים בעצמו. ולשאוף לעשות עשר לחיות באשר, ולהנח בזה העולם בעת הוא חי עם כל זאת בכל שאיפותיהם כחיות חיים טובים. הביטו בכל עת בכל הליכותיהם לצמצם את דרכי חיהם. אך עפי הרשאת תודתנו הקדושה, נדחו עצמם מכל השאיפות וההנאות אשר הם לנגד תורתנו. וגם הם אחו בהכלל שבמקום שאין רח אף שזה להם החיים, וסי ידבר עוד מהעתידי. כל איש נולד וקבץ חכם וחלסיד. מסביל ופאטו. ידעו כי קיזם עצמא רתו תודתנו ולאומיותנו

כמאמרנו, בהתוכרת הראשונה, אדחת המסרה אשר העבנו לנו, בהתיאנו את העתק הירחי הטובחי שקראנו בשם "המצפה", אצתנו: כי מסרתנו חזיה: העבר, ההנה, והעתיד, להקריש את העבר שלנו, ללמד כהנה, לדעת המסרה בחיים. והעיקר להתאסף וחתת חיים בלכ עמנו בעניני העתיד, שכל אחר יקח חלק. כסה סנגע לעתידותנו ועמד לכל דבר טוב ומעיל אשר יעשה בקרב ישראל". תעה נדבר אך דברים אחרים, לראות אם נסאתנו גם סנסחתנו לעתידותנו, וזקקתנו לקימנו בעתיד, כמו שנשחתו סעמדתנו כהנה, ומבטנו על העבר ? לפנינו בישראל היה כל אחר מביט על העבר, ההיסטוריא של העם כפי שהיא כתובה בתנ"ך, ומסורה מפי חז"ל כמו על דבר קדוש שאף להררי אחריו. ואם גם מצא לפעמים דבר מוקשה לפי דעתו, ואשר אין שכלו משיג. לא הרחיק בגפיו לבקר אחרי סמורי הכתובים והנחה חז"ל, כי כל דביהם היה לפניו כנהלי איש אשר כל הננוע בהם נבנה בנחלם.

הרדיג ס"ו סארגליות נירוק	הרב סילווערמאן וואשינגטאן
" יודיק פיינסכורג	" סאנרעלאווין רענונדער קאל
הרב אייזיק סקרענמאן	" פיינבערג באפלא
" באקשטיין ניו יארק	" פישער שיקאגא
" נויק ניו יארק	" פאונקר דווירשוי פיימי
" רוחרעק פילדזעלעוו	" פדעיון ספרינגפילד
" ווירשיץ שיל ניו יארק	" קארדאן שיקאגא
" סארגליות באסטאן	" קאנארק ניו יארק
" סאן ניו יארק	" שוהקס קאנקארד

אדרעססע לבית המערכת לסכתבים וכספים:

RABBI J. ESKOLSKY,

162 HENRY STREET

NEW YORK, N. Y.

יפיו, כח הנו יוסף לילה והיא היתה
 ששעתו ילד רשב, ואז התורה, הכתובה
 והמסורה היתה בכל אהות החיים
 ופארוה רבי עמנו ככל עת, העריכו
 משפטיה, פלסלו בנעם הקירוזתיה, פלסלו
 אנשי ספיקוזיה, רבצרו תוריתיה, הקיטו
 ירשת אהליה, חקו יתרוזתיה, ונדר
 גדל מאבני שהם ישפה נדרו לכרמיה.
 וחכמי לב העריכו לנו שלהן ערוד בכל
 מיני סעודתים ומפיקי הנפש, ואונם האיש
 אשר כלבבו תפשו לא היה מסור לתורת
 ישראל, ידע לשון ושפת העמים ורח
 חכמתם נתנו קטורה באפיו, וספר
 הפלמפיא והשכלת הזמן היו נשרים
 מחקו, בכל זאת יהיה מוקד רבנן
 ותלמידיהם לאשר באמנה גם הוא היה
 אוחב חכמה ודורש תושיה, ידע והשכיל
 ערכם, וחבין נאון חכמתם ורום מעלת
 ראשי ישראל ונחלת מותם הרב, ותאמר
 ערד ראש על נחן ערד תאמר בתורה.
 ולא כן עתה, ימים רבים כמו לישראל
 ללא תורה, חסרת החיים ושאיפתם
 העוברת על כל אומה ולשון מיום אל
 יום נכרה גם עלינו, ומה גם מאז התחילו
 ימי הפרעות בארץ ומניא ורזסא, חוץ
 עמם הלכו ומחצו ראשינו ובתים רבים
 נשמו, נברו יסיתורדים ועקב הלך לדרכו
 לתור לו סקום סקלט לביתו אשר יהיה
 לו סגן ומחפה מודם האנטישמיסטים,
 השוטף כודם סים כבירים, הסואן ברעש
 אולי ימצא סקום סגור לכף רגלו אשר
 יכל לבנות לן שם בית נאמן וצנה וסוחרת

אמתו, אשר נגע לא יקרב כאחלו. הנה
 כימי עניו ונדרו התבונן רדא שלות
 עמים אשר יחיו השקט ובטח, או עין
 הקנאה אכלתהו, או תפקחנה עיני העברים
 לאצר הלא גם אנו עם אמתנו, חכמת
 ותבונה בנו וסדרו ינרע חלקנו, ולמה לא
 נהיה כגרים וככל משפתח הארמה?
 סדרו רעמה וסבתכה עם בווי רספל
 (הולינאנעס) יתעו קרקר, רב לנו שבת
 כעסק חבבא, ולמה לא יאמח ישראל
 אל גיל כעמים? אין זאת רק לאשר
 אמתנו עם הספר עיננו נאמאת למעלה
 אל רום יחוק, ולא נבים לארץ מתחת
 לזאת הארמה הרע תחתנו והננו זרים
 בתבל ינענו לכרכה ומצוה עלי ארמנו
 לא מצאנו, ולכן גם עוקב התחיל לראות
 מה החיים דורש סמנו וירא ראשית לו
 לפנות עורף אל התורה והתעודה, ופירק
 עולה מעל צוארו, השליך מעליו אדרתו
 אדרת הקודש וילבש בגדי עשו החמדות
 לו, ועיניו לא ישא עוד השמים לחלות
 ולחנן בתתננים מאה ד' אלחיה, כי ישיט
 לו שרכים הוהכ בתסוד ובטובו, אכן הוא
 באחת יאמר אם אין אני לי מי לי, וישת
 אל התבל פניו לעשות מסור וקנין, יצא
 אדם לפעלו ולעבודתו מבקר עד ערב,
 ועיניו לא תשבענה, ואין קץ לעכלו ודוד
 נולד אוהים מעשה אבותיהם כיריהם
 לעשות ולקיים תורת העבודה והמלאכה,
 והמלא הארץ רעה חכמה כי בסיל חוכק
 את ידיו אין עוד בהאי עלמא קול חסון
 כקול שרי כרוז קרי בחילו אשרי מי

שבא לכאן ותלמודו כידו לא כראשו
 ומחור, רק ידיו אמנים וחרתים להיות
 ערטה ואוכל אף כי הוא כסוס כפרד
 אין הבין, ימים סקדם הרב היה סורה
 לתלמידיו אשר ראמנה צריך לאדם
 להיות יהודי מוסלג בתורה, ואחרי כן
 הבריאות ויחוק חנוף, ואחרי כן הזכירו
 העושר, עתה ידענו כי סורה ראשי בבית
 ספר לעם (פאבריק סקוהל) באנגליא, הוא
 סורה לתלמידיו, ראמנה צריך לאדם
 להיות עשיר, כי הכסף הוא יסוד הכל,
 נעם כל יצורי חלד, ואחרי זה הבריאות
 ואחר זה החכמה והמדע והחכמה אשר
 יורה הסורה אינה חכמת התורה, כי היא
 כבר סתה נענה ואיננה, והסודה הוח
 אם כי הוא יהודי, אבל הלא הוא יליד
 אנגלי, ומה לו ולתורה? הלא גם הוא לא
 ידע קרא סקרא, ולא יבין אף הנה אחת
 בשפה קרשנו, ובכל זאת חי ותסוק הוא
 כאלונים, ולכן חכמה יקרא הוא לשפות
 העמים החיים בתבל, אעד השפה תביאנו
 סחירה כסף לחחיותו, או סלאכה ואומנת
 הסויה את כעליה, ובאמת גם סלפנים
 חבבו את הסלאכה, ואסרו בסריר (פ'
 זינא): חביבה היא הסלאכה יותר מוכת
 אכות, והתנא אמר (פ"א מאבת) אהוב
 את הסלאכה כו אבל לא כמדה גדושה
 כמנו היום, התנא אמר (שם פ ב) יפה
 תלמוד תורה עם דרך ארץ כו וכל תורה
 שאין עמה סלאכה סופה במכה ונודדת
 עין, והיום יאמרו יפה דרך ארץ
 זורנסה כלי תורה וכל סלאכה שיש עמה

תורה וראת שכים סופה בטלה ונורת
 דלוח ועניוה, וגם האנשים אשר יחבבו
 התורה גם כהיום לא יהיו אותה כאשר
 היתה לפנים בישראל, כי אז היתה
 התורה הכרחי להארם כהסון ולהם אשר
 בלערו לא יחיה, והיום הנה כמו המעונים
 והמגדנות אשר אינם רק להתענג
 עליהם, ויכול להיות גם בלעדם, וסרביתם
 יהיו ללא תועלת ועוד יזיקו כי ישחיתו
 האצטאוכא וככה התורה והסוזה גם
 החוכבים דבריהם יחוקו ואת להתנגד לערן
 אשר סרביתם ישחית נעו והסלאכה
 והמסחר הלא הכרחי כמו הסון והלחם
 ולזאת יאמר האנגלי והאמריקני כי סלאכה
 וססחר רוחה שבת וכל סצוח האסורות
 בתורה, כי ההכרח קודם לתענג וכן
 הביזנעס קודם לפלעזר.
 כנשר יעוף היש קל ימוש הזמן ואתו
 עמו תביא רוח סמר בכל יסודי דתי העמים
 ומה גם כדת תודתנו הסלאכה אזהרות
 ומסורים על כל הפעולות ומעללי איש
 ואשה, אשר בזה אמתנו נכודים סכל
 העמים ועמקים אמתנו בתורה ובמצות
 סערה יכודתינו עד שובנו לעשר בצוק
 העתים מצב היהדות ידה פלאים בכל
 ארצות פולרט והתקופן והמסודה בחיים
 זכרת נדוד מאד, ימים סקדם היתה כל
 אם אומרת תכאי שיהיה בני מוסלג בתורה
 ורב בישראל גם בק-ק סגנה העירא ככף
 איש ועיני דאות ככבוד בני מהייתו מארשתה
 ואם אסרו לת רעותיה למה תחפון שיהיה
 בנך רק רב ואלוף בתורה והלא הוגי תורה

כרוכם דלים וחלושים. המה כי יסקרו על דלתי התורה כחשיכה באורה והניחן תהיה לתשת בתו של אדם ומאן קציר ומרעי כרבנן. או היה עונה האומרת: ככל זאת טוב שהיה בני יתדי תלוש. מאשר יהיה אינו יהודי עם הארץ וני חזק וגבור ומה יסכן כי נבחרתו אם אינו ארוך בתורה ובמצות. ולעת בזאת אין עוד אם מתאוק כי בנה יהיה מופלג בתורה ורב בישראל גם בק"ק גדולה ובפה סגא תאמר האם טוב שהיה בני עם הארץ וני גדול חזק מאשר יהיה בני יהודי נאה וידוע חולי, ותתנם מאמרם באמריקא: טוב שהיה אפרייטאר מאשר יהיה רב בישראל ואין זה רק כאשר חיי החופש נברו מאד כזאת לא תחפון האשה שהיה בנה כפוף תחת של תורה ואם יהיה בנה רב בישראל חרטה כי הוא יהיה מוכרח להתנהג כפי התורה והמצוה, אשר גם זה הוא שניח בדבר כי פרנס הוא לפי היוד וגם אם הרב הוא באמת ירא אלהים מוכרח הוא להסתיר יראתו את ד' ולהתלבש במלית שאולה של משכיל ותחכם למען לא יאמר עליו תנוח נפשו בן ערך העליון אבל לא כנשיא אלהים בתוכו. האדם הנשים לא ישכילו זה ידמו כי רב בישראל מוכרח הוא להיות נודד אלהים חאת האם התפצה במובת בנה תחפון שהיה בנה מה שהיה ואיזה אומנת שיבחר. אף כי לא יהיה לו סכנה בביתו לחם ולטמאה, ככל זאת טובה היא לו כי יהיה חפשי בלי על תורה ומצות והפקידא ניהא לתו

וכמליצת חז"ל רצה אשה כקב ותפלות יותר מעשרה קבין ופרישות. ואולם האם באמת משה כבר היהרוח באמריקא? האם תמה לטע אפכה ואיננה ואין זכר לה בין החיים מהם מכהוביד זהו והאיש הרוצה בעין צופיה יראה כי מדינת בריטניה ואמריקה, האם ובתה, אשר שניהם הם מקום סקלט לאיש נודד ויהרוו אליהם מאפסי ארץ, ישתדד החופש כהליכות החיים בכלל ובהליכות הדת בפרט מסמלה בלתי מונבלת, כל איש שודד כדתו ואמונתו כאות נפשו ובארם הערטה בילוו מסע, ככל הישר בעיניו. האלם המשכיל על דבר יאמר כי רוח האורתודוקסים באמריקא חזק הוא יותר מאשר באנגליא, והתורה והמצוה באמריקא ריקא תקומה עוד לא עברה, ואם כי מצב בני הנעורים לראובן לבנו גם פה גם שמה שאיה ושכמה. דרכי החינוך אבילות מבני באי שיערה להתבונן ולהשים עין עליהם, ועיקר הסכה בזה הוא כאשר הנער יכלה רוב יסיו בבית הספר לעם, אשר הוקם ע"י הממשלה המקומית לכבוד שפת המדינה ודשכיה וגבוליה נהרותיה ומימי יאוריה דרביה ומסילותיה וספת ארצותיה (לאנר קארט), והליכותיה מיום היותה לעם ומדינה (חיסטוריה), ומלאכת החשבון והציורים, וכאשר יגיע עתות החופש שלו אשר בני העמים זולתינו ישעשעו ושאפו רוח בהנפשם מעמלם, הנה אז הנער ישראל לא ירא חפשי ואספנו רבו אל התודד ללמוד כמודד קודש, לכן לא נוכל

לתת בהנער דופי ולהשים אדם נשיו אם לא ישים אל לבו לימודי קודש, ורבו דומה עליו כמו שד משחת, כי באמת כבר הוא יגע באין אונים מעמלו אשר עמל עד כה בבית הספר, אי לזאת הנער חזק שניו על אבותיו ומורה אישר יגלוו מסנו עתות החופש שלו וגם מעם הקקח אשר יקרו התלמידים בזמן הקצר ההוא ישא רוח, יקח הכל ועד מהרה יתלוף מסנו ואיננו. ומאופה לא ישאד בידו. ובאמת גם אנתנו מבני רוד הישן אם היינו לומדים תורת ד' רק שעות מעטות כמזהם היום לא תיינו יודעים מאופה כמזהם, ורק אנתנו כל היום כולו ימדנו התורה והמצוה הכתובה זה סודה אי לזאת יודעים אנתנו מה שידענו, ולמה נשים שקר כנפשינו לתת דופי כנצאאינו החפים משעשע (בתוכחות הבאות אם יכנו ד' נדבר ברחבה על דבר חינוך חבנים והעצות לזה) ולכן כראות עיני פשר קעת כזאת התקוה לטוב מבנינו כמעט אברה, ומה הקטח לא יהיה צקח לא בבריטניה ולא באמריקא, אבל האבת המה עומרים באמריקא במצב נעלה יותר מבבריטניה וחזק המה הבתי כנסיות, של הנודדים באנגליא. אם תבוא רק לבהכ"ם מהודרה מאחינו הנודדים הנה כמעט לא תמצא בהכ"ם שלא חחיה מתקנת באיזה דבר כמדת המתקנים הרפארמים: הי"צ אינו עשוד לפני עמוד אצל אופן הקודש כמנהגנומאן רק יעמוד על תביטה באמצע בתבנים - השמש והש"ן לברשי מעיל

שחזר כצגהנ החומרים ומשרתיהם באותו מקום, ובלתרון כמעט ככל כתי כנסיות הנהדרים גם של הנודדים ייחדרו נערות רבות ישראליות וניוח ורב אתר התפאר כי הוא עשור על המצפה לראות שלא יהיה פרץ בעמנו ומתקן תיקונים בעדו כי פעם אחת ירא מבהכ"ם בעת קריאת התורה, וראה כי המסוררים יעשנו בשבת סינארעמס, לזאת צוה להרחיק מסוררים ולקבץ נערות רבות משוררות. לאשר הנערות לא יעשנו - ולא בן הבתי כנסיות של חנושעים באמריקא המה פמש כמו בהסלאנד מתפללים כהגון והש"ן אינו לברשיכבוט וחרואה, כהשקפה טובה רואה כי האיש הבא לאנגליא אם יסיג רק פתנים אחרים הנה מתאמין בכל עח להתאונל בכל, עניינו, שלא יהיה ניכר ככל עשו כי אינו אנגלי, מלידה ולא בן תבא באמריקא הוא נשאד בדמותו וצלמו כל ימי חייו אינו רוצה רשאף מלך להיות כדמות ינקי, חתו סגולה גדולה להתעיל לבניו אחריו אשר לא יעובו דרך התורה והמצוה להיות רבוק לעמנו ורתינו. לזאת נחשוב למשפם כי האורתודוקסים באמריקא יקא יותר חזק מבאנגליא. האבות פה יתחזקו באמונתם וישתדלו להוריש האמונה הטהורה וידעת התורה לצאצאינו אחרינו. ולכן ננמר כלבנו להוציא את העתון החרשי הזה הנתון בזה לפניכם, קדאים יקרים. כתוב בשפת קדשנו העתיקה ביד חכמי ומשכילי ישראל בארץ הלזו ומטרתנו

תהיה העבר, הנה והעתיד, להקדיש את העבר על הייט זה אלפי שנים וללמדם בהנה שירעו סמרתם בהייהם, והעיקר לפתח היים בכבם על חקוננו וקיומנו ולהבינם, כי כל אחר מחויב לעשות דבר סה למצבת עתידותנו. ועוד לכל דבר טוב וטועיל אשר יעשה בקרב ישראל למצבת הדת והלאומיות ולחק עמדי תורתנו אשר רופמו.

וסאתכם, קוראים נבברים, נבקש. כי אתם תהיו לנו לעזר להעיל מי בעזרה החנית. לכתוב סאמרים טובים כפי החנו ולהחיע לנו לעתים הבאות מהנעשה והגשע בעיר ובמדינה. וסי בעזרה החמרה לחפץ את עתוננו האחר בכל ארצות הברית הכתוב בשמ"ע בין שררות העם ובזה תגמלו הסרם עם הדת והשפה הלאומית.

אברהם אהרן יודעלעוויץ
יעקב איסקאלסקי

מכתב להעורך.

ב"ה. שמעתי שמעתי כי העוררו יודי תרכבים הינ לארץ ישראל שנתן לאור מידה חרם בירושל בשם "המצפה". הוכן לחזרה והעזרה, אמרתי וישר חילם, למען יהי לנו מקום להביע כל הנוגע לחינוך הדת, ובפח יעמדו כל רבני אמעריקא, ואני בתובם בעזרי נפשים להוציא לאור מהשכתם הטובה.

ולדעתי מרצוני שבמ"ע הזה יפורסם כל עושי טוב, דהיינו הכופשעים הכשרים באמת. וכן כל דבר הצריך חוקת כשרות יהיה למען ירעו בני ישראל. איך להרחיק כל עושי עול המלגשים שמ"ע בקלא שילן המורים תכלת היא להכשיל את בניו, כ"ה בחרם א"ר, ניוארק.

ברושי כבוד ואהבה

חיים יעקב וירדעוויץ, התמ"ק.

מכתם.

הירד גם שאול קעילה? דוד שאל

היסגירוני בידו בעלי קעילה ?

ירד: השיבו ר ממעל

יסגירו: הכפויי טובה—במעילה.

הרעפארמים והארטודוקסים

יחד.

ירדו קהילה—אמר מאנגס

לכן הסגירוהו ירדיו בפחד

להארטודוקסים—שיהיה לנס.

מכתב להטוילים.

הננו נותנים בזה המציה מסכתב ארוך אשר קבלנו מרב נכבד הכר אגודת תרכנים האורטודוכסים אשר בארצות הברית וקענעוא.

... גם צריך לבוא בו שאלות חלכות של חסן. הן בדברים המתורשים בכל ס, אשר אתם תתורם תורה, הן בדברים אשר כעב תחיים סגריה להסגיא איתו דרך חיתר ועד שיאכלנו באסור ויאכלנו בהיתר. וזה כדברים החתומים מעד בסגריה זו וביתרד יתחוק עיי זה כה תרבייה הארטודוקסית, כהדע חתום כי אין הקב"ה בא בצרוננו עם ברוחיו ורביהם יודעים מה חסן ודוש סגריה, וגם יתן מקום להקוראים להתקבין בשאלות האלה

דעת מקל כלל, ג) העונדים על מלאכה
דאורייתא חלונס כרכסה, ד) דין מחללי
שנת נפרסהיה נשגיל פרנסה מרווהיה
ותלות חתון, ה) דין מחללי שנת נפרסהיה
נשאט נפש, ו) השאלה הזאת מתחלקת לשלשה
א) דין הסתוללים, ב) דין נעירים קלי
הדעת הנכחים לדברי עמרים סוכיליגדיס
המספטים נדעות נגוהות ושמים נשמים
כיהם, ג) הסועים נלמודס ונתוס לנג
מגשים כעורנחפלה ולא ידעו כמה יכאלו
ז) נדבר הרננים המדקדקים עם
השוחטים כחוט השערה.
ח. על דבר חלוצ הנהמות נשנת
וירט נעקוס שאין הגוים חפצים לחלוצ
נפשות ישראל.
ט. דבר חוכן עכידת חתן נחלה
שנשאים ונחמים נחמן נפסה.
י. נדבר נשואי מניקת אשר סילג
הול מילדי זמרים.

א. אם יכולים אתם היזם למצוא
היחד לזהה איסור דרננן ע"ע הכלל
?גורה שלא נחפשה נרוג הנטר יכולין
להחירה עיי ציד קטן ?
ב. עיד החתום נשנת לתגיל
שנחשגל כל נרס מערב שנת ?
ג. עיד החשד שמושדים את האוכיס
נלמעריקא שמערינים שנת עחל נלחס ?
ד. עיד גילוח הזקן אשר נעירי
למעריקא כמעט חנוסים נזה.
ה. עיד גנינות נכרים אשר מעמידים
לוחם נמיני עשנים וננינות הרכות כמו
פלט וקרים אשר אין נהם סילי.
ו. דין אלה שמחללים שנת נפרסהיה
נארץ הזאת והשאלה נחלקת למעשה
חלקים א) דין העונדים על איסורי
דרננן אשר נחלל נהם דעה מקל רק
שפוסקים כהחמדי, ב) דין העונדים
על איסורי דרננן נחוד אשר אין נהם

יא. דבר אחד מן המחשבים אשר
 היה חזק לאמר שאין היום כלל
 שום איסור דלוריתא בעולם. יען שכל
 האיסורים יש הרבה סדקי דדינה ולדעת
 הרמב"ם כל סדיקה דלוריתא הוא רק
 מדרבנן לחומרה והמחשכס הזה נרמות
 דחיסה הפקאר כי הוא יכול להטיל ספק
 בכל האיסורים שנתורה.
 יב. דבר המשה ודעת ננויארק
 ונהונקען המורח ודערזי סיטי.
 יג. אם מותר לאכול גשר בלמעריקה
 אחרי כי הרבה מוכרי גשר אינם נחזקת
 כשרות.
 יד. בללה הגאים למכור חזן אחר
 זמן איסורו.
 טו. על דבר חסרון המרה הכמלה
 נכרנה שטות שנתה בלמעריקה.
 טז. דבר תרמי לריעותא בלמעריקה
 יז. דבר מרש אדומה ונעלה ריעותא
 נדוק.
 יח. על דבר משל השעון בשנת.

יט. דין הטעליכאן והעליקט-ריטעט
 בשנת.
 כ. דין גריית עגלים על בני ערן
 כא. אם מותרים לנו ליתן חת
 ננינו לבית מחמוני אחר שמומים אם
 הצינעל קריטיק?
 כב. על דבר השריה לשלשה ימים
 נלי חיתוך נדי הדס והחלנ.
 כג. על דבר נושאי ננות הננים
 ונהיות, ללח מתגירות ותכנים להנשא
 להטעל עי חוכה וקדושין.
 כד. על דבר נושאי הקארט אם
 יש להם מש קדושין.
 כה. על דבר האחרונים המורכבים
 בלחון.
 כו. על דבר ימיה שגשא אחיו אח
 אחותה נהקארט.
 כז. דיבר חדוש הסמיכה בזמן הזה.
 כח. אם לריכין לדון הסמיכה יסיו
 נני ישראל בחלקים לשנתיהם.

השאלות הנ"ל חבנו נחננים לפני הקוראים בלי שום שינוי לאשר יצאו מתרב
 השוואל והאשר ותו חבר נבבר למנחה חרבים אין הפננו להשיב עליהם שום נשכך
 מה בני חרבים והמנודה, אולי יצאו אסיפה מיוחדת להשיב להשוואל כרת ובראכה ואנחנו
 נקבל השוכות מרכנים גם על שאלות מיוחדות וברשימת בשום בחוברות הבאות.

בענין דרוסה.

בין בדיקת חסימנים פחש דרוסה יש
 לי ורהווי דברים שלא נתבאר עוד בדברי
 ומסקים ויל אשר ביניהם אנו שותים. ולשל
 נו גם מרן חביי וחרים ויל לא עמדו עליהם
 ומניי להניב בה' א'

א. כתב הנ"ל זיל נטיי כ"ז וזיל:
 וכל הפוסקים שריתיו הסכימו דהלכה
 ברוב זניד דאמר מחולין (כ"ג) נסימנים
 על שידומו הסומנים ענהן ולכ"ז הא
 דאחרין אם נגתי (כ"ד). יתיב רב ינחק
 נר שחול קמיה דרנ נחתן ואמר דרוסה
 שאזרו גריכה נדיקה כנגד בני מעיים.
 חל האלהים מרה נה רב תכפא דמותא
 ועד אטתא, היב דרב לא פליג אדרנ זניד
 אלא מוסף אדרנ ינחק נר שחול לנדוק
 פסימנים או כנגד המוח לדברי הסוגרים
 כן. חל דאיתי לרשי שפירש כפא דמותא
 היינו כל החלל ואף כתב הסומנים וגם
 הרין כתב לחסוי נחאר אחא, שאם האדים
 שנאר כנגד הסומנים אסוד וכיון דקיימיל
 ברנ נחתן דאמר דעורה נה רב עכפא דמותא
 ועד אטתא ח"כ גם צהאדים נגד כנגד
 הסומנים אסוד, ותיקשה להרין למש כתב

(') סערה סענרטה זלח סחשתה נלמס
 אסרנ טחון ארסס אסרן יודעלשוין אריר דנעיתן
 לסת סאסור פליד קרייתת יתיס פכס.

רב אלפס לדרנ זניד ולדרנ דהוי כמורה
 שטרס לנו תרי וזיע עכ"ל. הא קמן
 דלשיטת הרין והוא שיטת רשי הגיה
 לנו הנ"ל דברי האלפס נקושא וזיע ואין
 כותר.

ב. הרמ וביח הקשו עוד דהרין
 סותר ענמו. דנרש פליט נתימרה דרנה
 ושט אין לו נדיקה מנחוק אלא מנכנים
 כתב הרין ענמו דאם הנאר כנגד
 הסומנים אינו טרפה, וקושיא זו הוא
 גם לרשי דדברי הרין נרפליט נתימרה
 דרנה סס דברי רשי אם (מ"ג) דכניז
 דברי רב זניד דאמר ונסימנים עד שידומו
 סימנים ענמם, והלכך אחר רנה דאין
 לזע נדיקה מנחון עיי"ש.

ג. נהנהת השים מנעל מלא הוועים
 נפליט (מ"ג) רשי דיה לספק דרוסה
 ונסימנים עד שידומו, קשה לרשי לקמן
 נהא דמורי נה רב עכפא דמותא ועד
 אטתא דאף נסימנים משידומו כנגד
 הסומנים, ח"כ קשה דהא כל מילי דמר
 עניד כרנ כדאיתא בשנת (כ"ג) ואף
 למאי דאמר אם (מ.) כתומרי דרנ עניד
 כקולי לא עניד מיה הכא הוא חומרה
 ואיך מתי נכית איכא הכא לספק דרוסה
 דמתכ"כ אם האדים הנאר מנכנים כנגד
 הסומנים כנר היא טרפה ואי לא האדים
 שוב אייל נדיקה יזתר ואף ננני מעיים
 כדחזינן שלא האדים הנאר כנגדו שוב
 לא חיישינן לה כתיב הרשעה ושאר
 הפוסקים, ולי"ט.

ד. נזנחים (ט"ה) נני זנחים שנתערב

נערכות ירשו עד שיסתלקו פריך: האי טרפה סיד אי ידעי ליה ולשקליה ואי לא ידעי מנה ידעו ומשני ר' יואי דהיתעבר נקונת. הקון נדרוסת הואז וקאמר קולאו ברי יואי לא אמרי בין נקונת הקון לדרוסת סולא נחידע ידיע האי משוך והאי עגל ופשיך נמי. כיון בעיקר ליוסקה לוקחא כגון דהיתעבר ספק דרוסה שאין מקום הדריסה ניכר מנתון ונריך נדיקה לאחר שמוטע ולהכי ירשו עד שיסתלקו והוכיח: עזה דהנדיקה היא מנתון מחיים והכית נגד הקסה דמיטע אויל ללוקחוי כגון שמדרסה נסמימיה דושט אין לו נדיקה מנתון.

ה קושיות פרשניא והתום (כ"ג) נהא דאמר רבנא ושט אין לו נדיקה מנתון אלא מפניכס נכית לספק דרוסה אחיא לא קאמר נכית נדחוי דרוסה דנעי ומשני נדיקה.

ובפרשה לי נזה הוא עיי דברי פרשיא ננדק. ניות (ני שער נ') שכתב נהאדים נאר כנגד נני מעיים אסרו אחי נספק דרוסה מפני שאתיל דרוסה איא שלא פאסר שנהפסד מועט נאסרת ונסימיה שם חזקות אין חושבין לנהאדים נאר כנגדן משום האי טעמא דאמרן דס"ס הוא (דילחא לא נדרסה והאודס הוא לא מנתון דריסה ואתיל נדרסה שטא הארם עכשו לא יפסיד שאין הפסד הארם נשוא) עד שילדיו הסמימיה עמון אכל נדרוסה וואי מכל מקום אסורס רשנו לומר אפי' נהאדים הנאר כנגד הסמימיה משום דשטא ארם של

עכשו חזק כל כך שממיה נכל מקום ולחלחר סריך ושדי תיכלא נכולה דהא סיס ליכא עכ"ד.

ונכאורה הוא כלא דמיל זס להרשיה ומה דחוקו לחדש זה ולחוק סכא בין ודחוי דרוסה לספק דרוסה? ולכן נראה לי צרור דזהו משום דאמר כרשי וברין נפירושא דרנ דנדק חכפא דמוחא ועד אטמא דזהו נס כנגד הסמימיה והיקסה לו הרי לפיי איכא פלונחא נין רנ זניד לדרנ נחמון ולמה האלכסי זיל זיכה שטרא לני חרף ולכן הוכרח לחדש דבריו דלפיי דברי האלפס לקימו דמילתא דרנ זניד הוא נספק דרוסה וזה נעינ נסימיה עד שילדיו סמימיה עלום ומילחא דרנ הוא נדחוי דרוסה דהא רב לטעמו סובר דאין חושבין כלל לספק דרוסה ונדחוי דרוסה שפיר קיימיל נזה כרנ דנס נהאדים נאר כנגד הסמימיה חיתרפה וליכא סתירה כלל נדברי רשי והרין שהניחו נמיתרח דרנא ושט אין לו נדיקה מנתון אלא מפניכס לכה דאמר רנ זניד ונסימיה עד שילדיו סמימיה עלום ולענין דקיימיל כרנ דמורה נה מכפא דמוחא ועד אטמא זהו נדחוי דרוסה אכל רנא הא חיירי נספק דרוסה ונזה שפיר קיימיל כרנ זניד ולענין דרני סיל אין חושבין לסיד וכל מילי דמר עניד כרנ הרי רק כחוחרי דרנ עניד ולא כקולו ואיכ רנא סיל דחושבין לסיד דלא כרנ ופרה קושיות המלא הרועים דרנ דאחמיר דנס נדחוי אס האדים הנאר כנגד הסמימיה אסור

זהו נדחוי דרוסה אכל נסיד הא לרנ אין חושבין כלל ורנא מחמיר ונזה סובר כרנ זניד ופרה קושיות פרשניא והתום אחיא לא קאמר הנמי נכית נדחוי דרוסה דהתם רנא סובר כרנ ומשום דחוחמרי דרנ עניד ואיכ הא ליכא נכית נדיקת הסמימיה עמון כלל דאס האדים הנאר מפניכס כנגד הסמימיה כבר היא טרפה ואי לא האדים אין נריך נדיקה יותר ואיש נס הפוגיה דנחיים ופרה קושיות הניל הניל דהויל לאוקפא דנדרסה נסימיה דנעי ללוקחמא אלינא דכויע ולרנ נדחוי דרוסה מהני נדיקת הנאר שכנגד הסמימיה להסמימיה ואיש.

ב

והתום כי הכוחט (כ"ח) נסוגיא דבר אוחא דכזה נין דנא אחא כי משמס קועיה דמא דרינא מכרש הסתיא נדרוסה אכל לנקב יש לושט נדיקה מנתון והקסה הר אלחנן דאיכ מאי כריך הנעי ורי מחיר סיכי אכיל נישרא דילחא נמקום נקב שחט ונימא דהוי אכיל עיי נדיקה ומי דיש אום חולי המאדים כמו דרוסה ואין לושט נדיקה מנתון והקסה מפרשיא דלמא הוצרכו התום לזה ליעמא דמשום דרוסה נופה איכא לעייש לרי מליה דחייש למישוטא והנס להקת כהתננים בוכימו מהכא לכשוט ספיקא דהטוי סי עיי מי טיפת הדרוסה מוזיק לכולל זשיט דהתום סיל דחיט מוזיק איכ לגני דרוסה איכא לכנסמא חוקס שטלדה

אינה דרוסה ואיכא רונא וחוקס ונזה מורה רמי דלא חיישין מו לעשטא ולכן הוכרחו התום לומר דיש אום חולי המאדים כמו דרוסה דליכא להנחמא חוקס שטלדה נלי חולה זו ולא הוי רק רונה לחוד ושפיר חייש רי מחיר נזה למישוטא ולהכי כריך ורי מחיר סיכי אכיל נישרא.

ונע"ד ליכא מהכא הוכחה למכשט ספיקא דהטוי הניל דיל דשיטת התום נזה דרנ דנדק מכפא דמוחא ועד אטמא פליג אדרנ זניד כפירשי ורין וסיל להתום דקיימיל כרנ נזה ואפי' נספק דרוסה לדין דקיימיל דחושבין לסיד וכשיטת רבינו יבונתן מלובל נחידושי מולין (מ"ג) שכתב וזיל נכית לסיד כגון סק דאיכא למיחש להו שטא נדרסו כגון נהוא שותק יבן מקרקרין ודרוסה שאמרנ נריכה נדיקה מכפא דמוחא ועד אטמא שאס האדים הנאר כנגד נני מעיים וכן אס האדים הנאר כנגד הסמימיה אסורס ואעיי שלא האדיו הכי והסמימיה עמון ואייל לנדוק לא ושט ולא קסה ואס קודם שנכנס הארי לתוכן או השולדה נמך השפוח נקלף העור מעל הסמימיה עיי ארם דלא מיפסלא נכך וחלח נכנס הדורס נמון נריך שיעדק הסמימיה עמון וקמיל רנא השחא דאעיי שיכול לנדוק הקנה מנתון אס האדים איכא שלא ניקב אכל האשט אין יכול לנדוק מנתון לפי שהארם אדום והעור אדום אלא יפכנו וידאס אס האדים העור הלנן

כו. סרה קושיה האלא הרועיסולין מקום לקושיה. מהרשיא דכיון דקיימיל כרב איכא הילכא נדיקה נבאר גס להסימניס ומיל פריך וריע היכי איכיל נישאל. דילמא איכיל עיי נדיקה דעיימרא דרנא עיירי היכא שנקלף העור מעל הסימנים אבל היכא דהעור והנשר שלם אין נריך לנחוק נסימנים כלל ולכן הוצרכו התומי' לומר דיש סולי שיחידים הסימנים כמו דרוסה והתולי דמתחיל ינפנים אינו ניכר נעור וכשר הוצרך וליש.

שתי שאלות.

א

ניזרת קמניירא בשביל נעור אחד היתה קרונה ליו והתנהו זה כשה כמו כל שתן וכלה נקירונ הדעת. וגם שניעות קודם הנירות נשאה לאשה נחור סמדיה שקורים נירעדועסט ולפני נתיירא, אם נריכס להמחין נ' קדשי סבתה לו לאל

ב

השם אמת קתה תרנעה רגלים של עגל (החלק שנקרא לרכונה הנעכרת עם הרגל) ולחזה סנה שכחה ולא תלחה ללל ג' רגלים, ולחרי מליחה והדיחה נחפרנדי עפעס הרגל הדי שלא נעלסה והאשה נתנה על הדי רגלים נמתך קדרס רוסחת עומדת. עלי האש לעלוג ולהסיר השיער והטלפים, אך לאשה הקדרה

היתה קטנה וחלו לא יכלה האשה להניח כל הדי רגלים ניהוד לקדרה הזו נזוהתה חדל ולכן רק שנים שנים נחו אל הקדרה ולחרי המלינה נזכרה האשה כי לא תלחה ללל ג' רגלים ועיי טעמיה נלאון נחנזר הרגל שלא תלחה. כי כולם יש בהם טעם מלה והחת לא נעמה מה משפט ג' רגלים הנשחרות?

ה שבת.

תומלי שבת הוא שם החברה הנכבדה, אשר הדר. דראכטאן יושב ראשה, ומיוסרת היא לחוק את שסירת השבת בין ההמון, בכל מקצעות המלאכה, וכבר הועילה הרבה שכמה וכמה בעלי מלאכה, אשר הללו את השבת החלו לשמרו, כמה וכמה בעלי חנויות סגרו את חנויותיהן ביום השבת, כמה בעלי השעפער, אשר העבירו עובדים ישראלים סוגרים את בתיהם בשבת, כמה אופים מסרו אפיהם בשבת, אין מקצעה אחת בחיים אשר החברה הנכבדה לא הועילה בה לטובת השבת מעט או הרבה, ועוד נרבר בה תבחין את פעשיה בארוכה בתזכרות הבאות ושתן נרבר רברים אחרים בנוגע להעיקר שבת בכלל לפי מצב המדינה בארץ הזאת.

כפי שהוא באמת לא נוכל להתאמר כי יש לנו הרבה שופרי שבת, ולא

נזום אם נאמר כי שבעים אחוזים למאה אינם שופרים שבת כהלכה, ומחציתם מחללים אותה בפרהסיא. ואין הרבר תלוי בשנים, לאמר, כי האישי הבא בשנים ואשר עברו רוב שנותיו בשמירת שבת במקום שבא משם הוא שומר שבת, ואשר הוא רך וצעיר בשנים הוא מחלל את השבת, כי לא בן, כי יש שלישי או רביעי שמחללי שבת אשר הם מאנשים כאלה אשר באו לארצנו אחר עברו רוב שנותיהם, ואם אינם מחללי שבת בעבודה ומלאכה, אך לקנות ולמכור וללך אל ביתי הזכספים להתלוף ולפרות, לכתוב ולחתום שמם, או לישא בשבת, הם מהזכרים אשר אך צדיקי הדור והידיים בוד, וכל הזמן בית ישראל במעט רובו ככלו אינם שומרים את הרברים האלה האחרונים.

ומאליו נתעורר אצל כל אחד ואחד השאלה מדוע? איה המכה אשר הביאתם למצב שפל נבנה כזה? הלא בין אחינו אנחנו יושבים את, ואינך מוצא אף עשרה למאה מתאמדות שכננו בכל חלק המזרחי בעירנו. וגם האישי הוציא רוב שנותיו בשמירת שבת, ומה הביאותו לחלל שבת כשהוא זכאמת שאלה כברת ועשה היא, אשר לא יאומן כי יסופר כי האישי אשר עוד לפני שנים ושלוש שנים בחיותו עוד בארץ מולדתו, לא לכד ששמר את שבתו כהלכתה, כי גם מחצות היום

הששי החל להכין את עצמו לשמירת שבת, וירא היה להחל במלאכה ארוכה אחר הצות היום הששי מן ואולי ח"ו יתארך מלאכתו עד שעה קטנה בערב, ואין לשער ולפרש את ההכנות אשר עשת לקבלת בני השבת בהחיצה וסיכה ולכישת כנרים נאים ובהכנת מאכלים טובים, עד כי כל הרואה אותו דמה באמת בנפשו כי צריך הוא לקבל את בני אהובתו, ומי ירבר עוד מהתנהגותו ומנהגותו בשבת קדש עצמה, אשר היתה לו יום מנוחה באמת, מנוחת אהבה שלום שלה: והשקם, אהבה ושלום באמת שררו בביתו בכניסת ליל שבת, שלוח השקט אמיתית קננו בביתו בכל יום השבת, וביציאת השבת הדניש הרנשה עמוסה-כי מחמה נפשו ואהובת. לכו נסדרת מאתו על ששה ימים שלמים, ומגדל כלית נפשו על הפרדה מסנו, עשה לכל הפחות סעודת מלוח מלכה לכבודה, לכל תשכח זכרה מסנו, ובכל חששה ימים של תול היה מצוה על ביאתה, וזכרה לא סרה מסנו וככל יום ויום האכירה בכפר, בה חיה האישי והתנהג כמה עשרות בשנים, עד בואו לפנה ומה אנו רואים מה באישי הזה כנוגע להשבת, הוא עושה שבתו חול, לא יזכירנה בכל הששה ימים, וגם בבואה ימנה לה ערה, ולמעמים רבות יזדמן שבובר היא באה זה איזה שעות אשר היא עומדת ומתאח לה והחביל רגה סבי אפי באות החל לך

ממלאכתך, וקבל את פני אהובת לכתך, והוא עומד על מלאכתו יאיטם את אוניו מלשמוע רבדיה החמורות, ואינו תפץ גם להביט בפניה אשר כבר מחרה לו, ולא חשב כלל אודות כיאתה, ולא חלף אף רעיון כמחוו כי קרובה כיאתה, ולואי שלא תבואו ואף לאתר עבור איזה שעות אשר השבת מלכתא עומדת ומתכה עליו, יהודל ממלאכתו וילך להכניסנה לכיתו כקפירות גדולה, לא לפי כבודו. ויש גם כאלה אשר גם למחרת ככל היום אינם באים כסנע ומשא אתה, ויגרשוה מעל פניהם עד כי שוכחים עיקר שבת.

ומאין תצמח טראח סודרה כזו? מי הביאתו לזה שישכח את השבת ויחללה?

הסבת לזה היא פשוטה, כי מעולם לא שמר עת האיש את השבת כהברה ברוחה ובתרגשות אמיתית, כי זה יום השבועי הוא יום המנוחה באמת, וכי זה יום עמנו בארצות פוורדינו, אשר כל עת שיחיה לנו יום מנוחה ביהוד לא תכחד קיומנו, וכי לא נוכל להחליף את השבת אשר הקרכנו עבורה את דמנו ועל מזבחה אהבתה הקרכנו מאות אלפי מאחינו ככל ארצות גלותנו לא נוכל להחליף על יום מנוחה אחר, ומעולם לא עלה על דעתו, כי יש להשבת ולווי (קאנפורענס) אשר התורה עמא איתו יום מנוחה באמת.

לא עלה על דעתו, כי לא שיער בישבו כערים הקטנות בארצות רוסיא וגאלרי ציא, אשר בהעולם הגדול ככל מרחבי סדינה ומדינה ישנם מצבים כאלה אשר צדיקים ללחום עם כל הימים המתחרים את שבת קרשנו, וכלי המלחמה מוכרחים להיות מוכן ומזומן ויהיו הדים וחוקים לכלי הניה אה חרך יום הראשון לכא אל קרכנו; לא ירע ולא הכין את עצמו למלחמה התוקה הזאת, וגם אכותיו לא שע כנפשם כי בגם ירחיק נדרים, אשר עליו יהיה ללחום מלחמת מנ בער קדושת השבת, לא למדוהו ולא חנכוהו איך ללחום ובאיזה כלי קרב.

והנה כאשר בא להארץ החדשה ותיכף בא עליו יום הראשון השונא היותר גדול להשבת, ולוחם את האיש הזה מלחמת תנופה ותגרה, והמלחמה היא כבדה וארוכה וחוקה לחיים או למות, וכירו, כלנו וכנפשו אין כלי מלחמה כאלה אשר בהם יוכל לנצח את אויבו כנפש ולכן נופל הוא בתחלת המלחמה, נופל הוא תחת משא החיים החדשים.

ואם השבת יקרה בעינינו באמת אז עלינו מחרש להנך את השם כנער כוסן, כאיש באשה, איך ללחום מלחמת מנן כער השבת, ובאיזה אמצעים לאחוז, והרבה הצעות יש לנו, כאשר כבר התחילה כזה החברה הנכבדה, תוסכי

שבת" ו"וער השבת" של אגודת הרבנים, ואשר נדבר בהם בהמשך דברינו.

על ישראל ועל רבנו

הרבנים לפנינו והיום. מה רב המרחק בין שתי המלות: לפנינו — והיום! אנים בישראל, ככל ארצות פוורדיהם היתה כת, האורתודוכסית" המחוקקת כתורה הכתובה והמסורה, ככנהג נדול וסמן אשר קרוש יאמר לו — עוינת ודורפת באף את הכת אשר הלכה קדימה ודמסה כהלכותה את כל הקדוש לנו.

אך כזו הסדה שמרדה להקדימים להתרחק מהם, כה כסדה התקרבה זהתאחרה עם. לופרי התורה ראשיה ורכניה, תמכה אותם והחזיקה כידם לכען יוכלו עמוד על משמרתם משמרת ד' ועבורת הקדש.

ועתה! הכת האורתודוכסית הדורפת באף את הגאונים והקדימים אחזה את התכל בשני ראשיה, מלאכתה זאת תעשה בעצלתים, ומתחזיק בידי התורנים משכה ידית. וגם היא הכת אשר תאמר כי כולה תכלת היא, תביט על מאשריה והודיה כעין כזו ושאם נפש כאלו אינם כראי למפל בהם. ונפשי שואלת, תורה מה תהא עליה?

סוכבו בתוצות ניו יארק, לנו ברחוכות ערי השדה, וראו איך התורה מונחת כקרון זויח ואין דורש ואין מבקש עליה, כאו בבתי הנסיות והמדרשות המפוארים והמשוכללים וראו איך שאינה יוכת שער שיכו עיניכם על כתי הת"ח והתבוננו כינה כי — הקול קול יעקב — רק קול ענות תלושה הוא בבת קול צלצול הפעמנו, ההוסה עוד מעט סם אחרי אשר כבר חלף הלך לו קול העצם.

ונפשי שואלת עוד הפעם: מדוע? קדוע נשמו הבתי כנסיות והמדרשות? מדוע לא ישמע בו עוד הקול קול יעקב כמקדם? מדוע ככלל התורה מונחת כקרון זויח ואין דורש ואין מבקש?

אבל אם נתבונן על מצב התורניים, על סדר חייהם של חלמידי החכמים, הרבנים והמורים כמדינתם, או נראה כעליל את הסבה אשר הביאה לירי זה לפנינו בישראל בית הרב לא היה משוכלל כיפיו, והתחד אשר בו ישב הרב (כית דין שטיבעל) לא היה לו כה הפרשך, וככ"ו לא עברה אף שעה אחת על הרלת שחעמוד על צידה, זה כא בשאלתה שאלת איסור והיתר וזה כא כסענתנו על חכירו כדיני פמונות. והרב אחרי הוסינו את חכירו כעל דינו ושמשו אה מענות שני הצדדים הנציא את דינם לאסיתה של תורה לזכות או לחיוב.

ובענינים השייכים אל כל הקהל, לא הוציאו פרנסי העיר ומנהיגיה אף הנה מפייהם טרם שאלו לעצת הרב, אשר הוא ברוחב כינתו הדיינים כעצתו לטוב להם. הכלל, הרכ היה אכן הפנה להיחרות והעם. וכלם כברוהו והביטו עליו כעל מורם מעם, וכל עיר נחשב לח' לתרפה אם לא היה לה רב נכבד אלוף לראשה, ולא היה על הרב או לכקש לו משרת רבנות באיזה עיר להתיית את נפשו רק אנשי ומנהיגי כל עיר ועיר חפשו חפש מתופש לסצוא עליהם רב אשר עמרת תרכנות הולטתו. ומי היו המכנינים בלקיחת רב? אם לא הלומדים שבעיר. בני העדה הם היו השלוחי קולא לקחת את הרב אלוף לראשם.

והרבץ הוא ידע את אשר עליו, היה כפי בכל הדינים השייכים למרא דאתרא, הוא ידע היטב את מאמר חז"ל, "ת"ת שנמצא רבב על בגדו וכו'" ולמד ק"ו בעצמו: ומה אם על כנדיו כך, על נפשו לא כ"ש, והוא מלא את המפידו באמונת.

הרב היה מוכסח אשר כל הרברים השייכים לו ולהכנסתו לא יבוא איש אחר ויחטוף סידו, וכן כאשר בא לפניו סרור קרושין או נפ, חקר הרבר באר היטב שלא תצא תקלה מתחת ידו.

כל זה היה לפנים בישראל, בימים ההם אשר התורה היתה לעמרת

תפארת ולומרי התורה עמדו בראש, וכולם ידעו את מאמר החכם: "דעה חסרת מה קנית?" וידעו איך להוקיר ולכבד איש כזה, אשר הקריב את עצמו ואת חענגויו כימי נעודיו כדי לכוא למדרגה זו להיות מורה לעדת ישראל.

אבל היוס! הקערה נהפכה על פיה. התורה, אשר אלפי קרבנות הקריכו אכותינו ואנו כעדה, אשר דם אחינו נשפכו בראש כל חוצות על מזכת אהכתה, תורה זו גם כפה עומרת בארון הקודש ככתול המזרחי ככית חכנסת, אבל אירכבוד! אין לה כל הכבוד שנתנו לה שם ככית המדרש הקטן אשר ברוסיא או כנשליציא. נבאים אחרים עוד מצאים עוז בנפשם וחציפות כרוחם לקחת את רמי העליות כעצם ידם שמוכרים כשבת וכיו"ס כעמדם לפני ספר התורה אשר כתוב בה: זכור ושמוד את יום השבת. ואם הרב ירהיב גם הוא עוז כנפשו למחות על רבר כליעל בזאת, אז יכיסו עליו כעל איש נתעה בתווה לא דרך.

(סוף יבוא)

מפני שיבה תקום.

א.
כילקוט דיש במדבר בשם מדרש אספה, כשעה שקבלו ישראל את התורה נתקנאו אומת העולם בהן. ומה ראו אלה להתקרב יותר מן

האוטות? סתם פיהם הקב"ה ואמר להם הביאו לי ספר יוחסין שלכם, שנאמר הבו לר' משפחות עמים, בשם שכני מביאים ויתילדו על משפחותם, לכך מנאס בראש הספר הזה אחד המצות, "אלה המצות אשר צוה ר' את משה אל בני ישראל כהר סיני, ואתר כך וידבר ר' במדבר סיני שאו את ראש כל ערת בני ישראל, שלא זכו ליסול את התורה אלא בשכיל היוחסין שלהם כו'.

טענת האוטות ותערומתם מה ראו אלה להתקרב יותר נכונה היא אם נאמר כי הקב"ה לא החזיר כלל התורה על כל אופה ולשון, ומראש ומקדם ר' בנו בחל ר' ואולם בפסוק (דברים ל"ד) ד' מסיני בא ורח משעיר למו הוציע כהר פארן. הרנישו חז"ל מאי כעי עוכ"ה כשעיר ומאי כעי כפארן? ואמר ר' יוהנן מלמד שהחזיר הקב"ה התורה על כל אופה ולשון ולא קבלוה עד שבא אצל ישראל וקבלוה, וא"כ פלא על מה זלמה התרעמו האוטות ויצעקו מה ראו אלה להתקרב יותר מאתנו, והלא מראש ולא כסתר נתן ר' התורה לישראל, ואצל העמים היתה הקב"ה מקודם, רק המה פיאנו ולא אבו לקבלה, ועל מי עתה יולצו אם אולתם סלפה דרכם, ואם המה אכלו בוטר שרוע שיניהם לא תקדינזו ולכן צריך לומר רהא כאמת גם ישראל לא אבו לקבלה עד שהוצרך הקב"ה להיות

כופה עליהם ההר כניגית ואמר להם אם תקבלו את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם כמ"ש כשבת. לכן יפה טענו האוטות מה ראו אלו להתקרב יותר והלא אם היה כופה ההר כניגית על האוטות העולם נ"כ היו מסכלים את התורה, וכן מכוואר כמס' ע"ו (כ): דהאוטות יהיו סוענים מענה זו ללום כפית עלינו ההר כניגית וכ"כ היפ"ת דטענת האוטות מה ראו כו' קאי על הכפיה, ואולם תשובת הקב"ה אשר סתם פיהם כאמור להם הביאו לי ספר יוחסין שלכם בשם שכני מביאים והו מאמר פלאי, ואין הזינונו נפרץ, דאמו בשכיל שאין להם יתום לא נאה להם התורה והלא אמרו כמס' ע"ו שם (נ'), דאפי' עב"ם תעסק בתורה הרי הוא ככהן נדול, ואם אין יתום עצמו לאדם האם יתנשא כל יתפאר כקדושים אשר בארץ, הלא יכפול קלונו על נאוגו, ויטראו אותו חומץ בן יין, ומה יסכת לנבר יתוטו בבית הגברות ובביתו רעות רבות וצרות?

אסנמ חופשי סמטניות כמענה הארסה ותותרי. קדמוניות הספונים ומטמונים כבסן הרים ונבעות, כולם כפה אחר זאמרו אשר כל צבא התולדה אשר על הארץ מתחת, כל עוד יתיו בתבל והארץ לעולם עומדת, המה קריסה יסעו, לפנים ולא לאתור, כי כל הבריאה כלה תולכת ומזרככת, פושטת צורה

נסה ולבשת צורה עדינה יותר, ועמהם גם בני האדם לעולם יצעדו בצעדי ענק וסיום אל יום יתחבמו בהשכל ודעת, ומשארלעם דרווין בנה ספרו על יסוד זה וגוד אומר כי אבותינו מלפנים היו קופים, ובני האדם צאצאי קופים הם אשר ברכות הימים גודככו והיו לאנשים, כי התבל ומלאה לעולם צועדת על הבהירות והמפידיות, ואי לזאת כל דוד ודוד נולד ידמה כי הגהו הדוד ישרים, הדוד הזה הוא געלה ונשגב מדור שלפניו, כי החכמה להראשונים מאין תמצא והלא קופיים היו למחצה ולשליש ולדכיע ואך אנחנו הגנו החכמים, ולעת כזאת אתנו הסדע והתבונה אשר לא ידעו אבותינו מלפנים ולא שערום כי כהמה היו להם. ואולם לא כאלה חלק יעקב. אנחנו נאמר כי אבותינו מלפנים, המה רק המה היו אנשי סדע ותבונה, וכבודם יקר בעינינו וביקאת הרוסמות ודגש קודש נבים אל צודי מחצבתנו ונתיימר בשם אברהם יצחק ויעקב אבותינו, דוד חי זה סרוב לאדבעת אלפים שנה ועוד תהלתם ותפארתם בפניו כל היום, ולאוד אמונתם נסע ולך, ולא נבוש ולא נכלם וכפה מלא הגנו מדרים ואומרים אם הראשונים כמלאכים אנו כבני אדם, ואם הראשונים כבני אדם אנו בתמורים. וחו באור תשובת הקב"ה להאומות: הביאו לי ספר יוחסין שלכם כשם שכני

כביאים, כי לאשר הדורות הולכים קדימה, הגה ראה הקב"ה סדאש כי אין תועלת אם יתן התורה לאיזה אוכה ולשון הלא דוד נולד ידמה כי המה חכמים יותר, ולא יאמינו לכל האותות אשר ינידו להם אבותיהם, כי לא יכשו בשער ויאמרו שומים היו אבותינו, קרובים לקופים, ואולי זקננו עוד כשכשו בזנבם בקופים ואיך על כינתם נשען, ולכן מה לנו ולאבותינו, הבנים לא יומתו על אבות ואין רצוננו להיות אוחזין מעשי אבותינו כידינו. ויצמדך הקב"ה להביא עוד הפעם את ההר ולכופתו עליהם כניגית, ויום אתכול כי יעבוד נולד עוד כן אשר יאמר הנני החכם מכל, ויצמדך עוד לכפות עליו ההר, ולעולם לא יהיה קץ וסוף, לאשר כל אחד ידמה כי הוא חכם יותר מאבותיו, ואין להם יחוס אבות כלל כי אחת יהנו אשר לעולם הדורות הולכים ומתחכמים. ולא כן אצל ישראל, המה מתפארים כאבותיהם ויש אצלם יחוס אבות ומסר אב יקר להם, ולכן להם נתתי התורה כי אצלם תהיה קבלת התורה עומדת לעולם וקישורם לתורה יהיה קשר של פייכא.

ב.

זהו מאמר הכתוב בפ' קדושים: מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ויראת מאלהיך אני ד', יאמר כי תכבד שיבה וזקן ואם ככה תתנהג אז

ויראת מאלהיך אני ד', שתירא מהאלהים ותאמין כי אני ד' הסהוה וכדא כל, ואם לא תהדר פני זקן כי תרסה אשר הגעדים מדוד החדש יש להם דעת ושכל יותר מהזקנים, כי לעולם הדורות הולכים ומתחכמים א"כ לא תירא נ"כ מהאלהים כי בתכמתך המדומה תרמה אשר אין שוה אמנות האלהות מדוד הישן להפחידך ולירא אותך, ותהיה פורק. על תורה ויראת שמים מסך.

וזה היה לדעתי סבת חפץ ישראל לשלוח סרגלים לרגל את הארץ ולא האמינו כדברי משה שאמר להם כי הארץ היא זבת חלב ודבש וטובה הארץ מאד וכי הארץ הזאת היא עוד מוחזקת לנו מאבותינו אשר המה בחרו בה ומי יבא אחריהם, ובסדרש בראשית דבה (ב' ל"ט) בשעה שהיה אברהם מהלך בארם נהרים ובארם נחור ראה אותן אוכלים ושותים ופותרים, אמר הלואי לא יהיה לי חלק בארץ הזאת, וכיון שהגיע לסולמה של צוד ראה אותן עסוקין בניבוש בשעת הניבוש, בעידוד בשעת העידוד, אמר הלואי יהא חלקי בארץ הזאת, אמר לו הקב"ה לזרעך אתן את הארץ הזאת. ויפלא א"כ מדוע זלמה אותו הדוד מיאנו לסמוך על אברהם אבינו בזה וחפצו כלל לשלח סרגלים לראות הטובה היא אם לא. ואולם אין זאת רק לאשר ישראל אז נקשו ונלכדו לאמר כי הדוד נולד הוא

תכם ומשכיל יותר מדור שלפנינו, כי הדורות הולכים ומתחכמים ולכן אמרו (דברים א') נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו את הארץ, כלומר אין לנו לסמוך על בית אבותינו הראשונים כי מה המה ידעו מקדם הלא היו קרובים להקופים יותר ממנו ומי יודע אם לא היה להם עוד זנב הקופים וחכמת מה להם ולכן נשלחה אנשים לפנינו, כלומר אנשים אשר המה כהיום לפנינו כדור דעה, ולא אנשים מקדם ומלפנינו, ואמרו ויחפרו לנו את הארץ, היינו רכזה נברל החכם מהכסיל כי הכסיל כשהוא עושה מזה עסק ומסתר הוא חושב רק על הריות שיצמת לו מהעסק הזה וכמה יתעשר אבל לא ישים לפניו לחשוב האופן השני כי אם לא יעלה לטוב כמה יוכל להפסיד. ואולם החכם אשר עיניו בראשו הוא מראש יחשוב הצד השני אשר באם שיתקלקל הענין ולא ילך בדרך מאושרה כמה יוכל להפסיד, ואז אם לא יהיה הדבר מסוכן ועלול להפסד גדול ואם ילך בדרך צלחה יעלה לו עוד דיוח כף וכף, אז יעשהו לאשר השכר מרובה מן ההפסד. וזהו שהמה מענו על משה, הוא מעולם לא אכד לנו באיזה דבר יש חסרון בארץ הזאת, כי הוא אומר רק הסעלות של הארץ, אבל הלא בכל דבר שיש מעלה יש גם נ"כ חסרון וכל מדינה ומדינה יש לה חסרון בפני עצמה כירח. ולכן אכדו

ויתפרו, מלח תפר פירושו כהנהגה, כמו
 וחסרה הלכנה וגו' והוה שאמר נשלחה
 אנשים לפנינו ויחפרו את הארץ, והיינו
 שיתבוננו על צד המנונה וההפסד
 והבושה שיש בארץ הזאת כמה הוא,
 כי משה ידבר רק מהמעלות ולא
 מהחסרונות, ובאמת הרי היא ארץ
 אשר לא תחסר כל בה, ואולם הם
 אמרו כי זאת לא יתכן, וכל מדינה יש
 לה מעלות בפני עצמה וחסרונות בפני
 עצמה וא"כ ראוי להתבונן גם על
 החסרונות, והן גם אם אמת ריש
 להארץ מעלות הרבה כאשר משה אומר
 אבל אולי יש לה נ"כ חסרונות הרבה
 אשר החסרונות גדולים ודכים על
 המעלות, וכל מי שהוא חכם ועושה
 איזה עסק צריך להתבונן על החסרונות
 שבעסק יותר מהמעלות, כידוע.
 (סוף יבוא).

ורב א. א. ידועלשון

פרורי בית אב

המשת שקלים ללגלת.

כפ' במדבר אמר הקב"ה למשה קח
 את הלויים תחת כל בכור בבני ישראל
 כו' ואת פרוזי השלשה והשבעים
 והמאתים העודפים על הלויים מבכור
 בני ישראל ולתת המשת שקלים
 ללגלת בשקל הקודש וגו' ונתת הכסף
 לאהרן ולבניו פרוזי העודפים, וכתבא
 הראב"ע יש מבחישים אמרו כי מזה

ללמוד כי פריון כל בכור חפשת שקלים
 ואינה ראייה, כי זאת מצוה בפני עצמה
 והאמת דברי קבלה, עב"ד. ופלא כי
 באמת הוא פריון בכור וסוגיא ערוכה
 היא במנחות (ל"ו י') דכעי פלימו
 מרכי מי שיש לו שני ראשים באיזה
 מהן מניח תפילין א"ל או קום גלי
 או קבל עלך שמתא (פירש"י משום
 דאזכוי חייבת בו) אדהכי אתא ההוא
 נברא א"ל איתיליד לי ינוקא ראיית ליה
 תרי רישי כמה בעינן למיתב לכהן,
 אתא ההוא סבא תנא ליה חייב ליתן
 לו עשרה פלעים, ופריך הגמ' איני
 והא טרפה פסוד, ומשני שאני הכא
 רבנלגלת תלא רחמנא ופירש"י
 רבנלגלת תלא רחמנא לפריון בכור
 דכתיב חמש שקלים ללגולת הרי
 לפנינו דנמדינן מהבא דין פריון בכור,
 וברמב"ם פ"א מכבודים הלכה יו"ד
 וכן פריון הבן לזכרי כהונה שכן נאמר
 בו ונתת הכסף לאהרן ולבניו, וכן הוא
 ברא"ש סוף בכורות דהביא מחולין
 (פ"ב,) אהרן ובניו כתיב בפרשה
 אלמא כל היכא דכתיב אהרן ובניו
 אמרינן כהן ולא כהנת וכפרשת
 במדבר סיני כתיב ויתן משה את כסף
 הפרוים לאהרן ולבניו כו' ונתוספות
 על התורה ולקחת חמש שקלים וכן
 לרודות וכ"ה בפסיקתא זוטרתא,
 ופלא על הראב"ע שכתב כי היא מצוה
 באני עצמה ופרא מבחישים למי שאינו
 אומר כן, ואולי ח"ק דהמבחישים

יצעקו הלא מזה נלמוד דפריון כל בכור
 הוא תמשת שקלים ולמה הוצרך לפרש
 זה בתורה במקום אחר וע"ז השיב כי
 מהבא לא היה אפשר ללמוד ראינה
 ראייה, דאפשר לוטר דהוא מצוה בפני
 עצמה, והאמת דברי קבלה דגם זהו
 פריון בכור, אבל מהבא לתור לא היה
 אפשר לדעת, ולאשר אנכי אינני דניל
 בדברי הראב"ע לכן הנני נותן זה
 לפני המעיינים אולי יודעים יותר
 ממני, ויודיעוני ביאור הדברים.

ב.

אהרן ובניו

והך בללא רכל היכא דכתיב בניו
 כמו אהרן ובניו בא למעוטי בנות כמו
 כל מקום דכתיב בני אהרן או בני
 ישראל דאמר' בני אהרן ולא בנות
 אהרן, בני ישראל ולא בנות ישראל
 כדאיתא בקדושין (ל"ו,) [ועיי' כ"א א
 סי' י"ד סעק"ב וכן ה"ג נבי בניו
 וכמש"ב הרמב"ם והרא"ש וכרמב"ם
 מסוגיא דחולין הג"ל ואמנם רש"י
 ז"ל נראה דאינו סוכר בן רשם בחולין
 גרסינן עולא הוה יהיב מתנתא
 לכהנתא (דסד כהן ואפי' כהנת בסעסע)
 איתביה רבא לעולא מנתת כהנת
 נאכלת מנתת כהן אינה נאכלת ואי
 אמרת כהן ואפי' כהנת והא דכתיב
 וכל מנתת כהן בליל תהיה לא תאכל,
 א"ל רבי סמוך אהרן ובניו כתובין
 בפרשה פירש"י משום הכי אמר' בני

מנתת כהנת נאכלת דאהרן ובניו
 כתובין בפרשה, וזאת תורת המנחה
 הקרב אותה בני אהרן וגו' וכיון דכתיב
 כהדיא בני אהרן למעוטי בנות אהרן
 אתא, אבל מנתות לא כתיב בהו אלא
 כהן נריא ומשמע כהן ואפי' כהנת
 עב"ד והדבר פלא למה הביא רש"י
 קרא המוקדם דכתיב בפרשת וזאת
 תורת המנחה דמיידי במנחת ישראל
 ולא קרא דזה קרבן אהרן ובניו דכתיב
 במנחת כהן גופיה בפרשה זו סמש
 ומרמזת הנם אהרן ובניו כתובין
 בפרשה הרי משמע רבא לדייק קרא
 האמור במנחת כהן ולא קרא דפרשת
 המנחה דהתם כתיב בני אהרן, ולא
 אהרן ובניו, וצ"ג, ומצאתי להרש"ש
 מוויילנא שעמד כזה ועוב כצ"ע ואין
 פותר.
 וכנראה מזה דרש"י סוכר רכל היכא
 דכתיב אהרן ובניו לא סמעטין בנות
 דשם בניו בהרבה בא על משפחתו
 וכולל גם בנותיו ואמינא דרש"י
 למעמו אויל כזה דשם בחולין קאמר
 הגמ' רבי ר' אליעזר בן יעקב תנא
 כהן ואפי' כהנת הוי מיעוט אהרן
 מיעוט אלא לכתות, ופירש"י רבעלמא
 סוכר דכהן הוא דוקא ולא כהנת ודק
 הכא נבי מנתות אמר' דכהן הוא אפי'
 כהנת משום דכתיבי שט מיעוטים
 בתחלת הפרשה כתיב וזה יהיה משפס
 הכהנים דהוי מיעוט ולא כהנות ואח"כ
 כתיב ונתן לכהן דהוי מיעוט ולא

כהנת ומיעוט אחר מיעוט בא לרבות, דהבא כהן ואפי' כהנת, ואח"כ קאמר חנמ' רב כהנא אכל בשביל אשתו ופירש"י דאכל מתנות בשביל אשתו שהיתה כהנת משום דסבירא ליה כהן ואפי' כהנת וקשה סג"ל לרש"י דסח"ט אכל בשביל אשתו משום דס"ל דכהן ואפי' כהנת דילכא לעולם בכל מקום דכתיב כהן הוא דוקא ולא כהנת והכא משום דכתיבי שני מיעוטים וכתנא רבי ר' אליעזר בן יעקב, וסוה מוכרח דס"ל לרש"י דהא ראמר' כפרושין (ח'), רב כהנא שקול סודרא כפריון הכן הוא ג"כ הך רב כהנא דלא חיה כהן דק דשקיל בשביל אשתו שהיתה כהנת ואי דס"ל כתנא רבי ר' אליעזר בן יעקב דטעמא דכסתנות כהנה אמרי' כהן ואפי' כהנת משום דכתיב מיעוט אחר מיעוט א"כ נבי פריון הכן דלא כתיב מיעוט אחר מיעוט הרי יש לנו לומר כהן ולא כהנת ולא היה לו ליקח סודרא בשביל אשתו, וסוה מוכח דרב כהנא סובר דכהן ואפי' כהנת כמשמע לעולם ולא כתנא רבי ראב"י וכו"כ כהירוש' דע"א כיוור"ה דס"י ס"א ומעתה כיון דס"ל לרש"י רגם נבי פריון הכן מותר לאדם ליקח בשביל אשתו הכהנת וכו"כ הרא"ש שם בסוף כבודות בשם רש"י א"כ הרי מוכרת דרש"י סובר דאורן וכניו אינו סמקט בנות דהא נבי פריון כבוד כתיב כמי אהרן וכניו ולכן רש"י

לטעמו, הוכרח לפרש דהא דקאמר הגמ' בחולין כסונף אהרן וכניו בתוכין בפרשה דלא על זה סמך הגמ' ורק דהכוונה על בני אהרן דכתיב בפרשת סנחה הקורמח וא"ש, הן לחכם ויתכם עור", ועיי' ב"ב (קנ"ג:) והוא דאמר נכסי לבניי הו"ל כרא וברתא מי קרי אינשי לברא בניי או דילמא לא קרי אינשי לברא בניי ולמטכח לברתא במתנה קאתי וקשה הא אפי' אם לא קרי אינשי לברא בניי מ"מ איך אפשר לומר דברתא היא בכלל בניי כיון דבניי הוא נמי זכרים דקא ולא בנות וע"כ רשם בניי יבא כהרבה גם על בנות ככולל ורק אם קרי אינשי לברא בניי אין להוציא הגכסים מיד הכן דהוי יורש מה"ת, ועיי' בהתוהמ"צ דיש ויקרא אות ה' וצ"ע.

ג

שננה גדולה ברברי החכ"א והפ"ת כתשובה אחת בספרי שו"ת בית אב על יור"ד כריני פה"כ פלפלתי אם רשאי ליתן לכתחלה החמשה סלעים להרכה כהנים והעירותי שם סגרא זה ונתת הכסף לאהרן וכניו דהיינו מחצה לאהרן ומחצה לבניו וכו"ה בפסיקתא זוטרותא וא"כ פריון כבוד אחר נתחלק לשלשה חלקים ודחיתי שמא משה וכה להם וכוכה"ג הוי בנתניה אחת ומצוה לפרסם מה שראיתי כזה שננה גדולה דהנה כבודות (נ"א:) קתני נתנו

דרו"פ בשם רש"ל עכ"ר וכן הפ"ת בסע"ס יור"ד הביא בשם החכ"א שרעת הפרישה בשם רש"ל דלכהן אחר צדיף ליתן בבת אחת וזה שננה גדולה דנהפוך הוא הפלונתא דלכהן אחר לכו"ע סגי גם כאם אינו נותן בבת אחת אלא כזה אחר זה ורק ככהגים רבים הוא הפלונתא דלהפרישת בשם רש"ל לכהנים רבים צדיף ליתן דוקא בב"א ולא כזא"ז וכשיטת רש"י.

נאום הק' אברהם אהרן יודעלאוויז, תהופ"ס בעיאן.

לעשרה כהנים בב"א יצא כזה אחר זה יצא ופירש"י בב"א שהניח לפני כולן ה' סלעים והלך לו וכהא דכזה אחר זה פירש"י ולכהן אחר הכי תניא ליה בתוספתא יצא עב"ל ומבואר מדברי רש"י דס"ל דלהרכה כהנים אינו מועיל הפריון רק אם נתן סך החמש סלעים בבת אחת דוקא ולא כזה אחר זה ורק ככהן אחר מהני גם אם נתן סך החמש סלעים בזה אחר זה ואולם הרמב"ם בפ"א מבכודים (ת"ל ז') כתיב נתן חמש סלעים לעשרה כהנים בין בבת אחת בין כזה אחר זה יצא עב"ל, וכו"ה בסרש"ע יור"ד סי' ש"ח ומבואר דס"ל דהא דקתני בברייתא כזה אחר זה יצא קאי גם על הרבה כהנים דקתני כרשא דברייתא ועיי' מהרי"ט אלנוי שם ובפרישה הביא על לשון הסוד דכן הביא נמי הרמב"ם הברייתא בצורתה, אכל רש"י ספרש שכזה אחר זה איירי דוקא ככהן אחר והכי תניא בתוספתא וכן נ"ל עיטר סודי ודכי עב"ל, והיינו דהסכים לשיטת רש"י דלהרכה כהנים צדיף דוקא ליתן החמש סלעים בבת אחת דהא דקתני בברייתא כזה אחר זה הוא בכא באפי' נפשיה וקאי רק על כהן אחד כראיתא בתוספתא והלום ראיתי בחכמת אדם כלל ק"ג שכתב ה' שקלים אלו נותן כהן אחר או אפי' לעשרה בין בב"א בין כזא"ז ויש אומרים דלכהן אחר צדיף ליתן בבת אחת

מחדש לחדש

בארצנו.

ראשי אגודת הרכנים עור לא החליטו, באיזה זמן, ובאיזה מקום, לטרוא את האספה השנתית הבאה, אך כפי הנראה תהיה בנויארק.

ועד הרכנים והמסיפים החליטו באסיפתו האחרונה להניא את מנהלי הבתי כנסיות אשר בנויארק למכור כרטיסי כניסה כיום השבת. אשר בימים האחרונים, נתפשטה מעב שמל כזה כהרבה כתי כנסיות. ועד הרכנים והמסיפים החליטו לטחות על זה בכל תוקף, ואם לא ישמעו, אז יזהירו את העם מעל כמותיהם שכל ילכו להתפלל כמקום כזה.

בפעם הראשונה בעשרים לחדש

אייר, עברה אניה פורחת באויר מעיר אלכאני לניו־ארק, מדחק של טאה וחמישים מיל. ע"י הפורת הנמלא גלען כי קוירטיס.

העתונים היופיים מכיאים כי נתעוררה אצל כל הממשלות הגבוהות ליסר בית משפט עליון כללי. משותף לכל העמים יהיו. וכל ריב וסדרון אשר יתהווה בין עם לעם. יוכא לפני בית המשפט הזה ומסלכת אשכנז היתה הראשונה להציע, כי רוזוועלס הנשיא הקודם של ארצות הברית, יהיה כראש השופטים.

בחור"ל.

ממשלת רוסיא מקיימת עתה את נזירתה שתיהודים שאין להם תעודת ישיבה בוכרחים לעזוב את מקומם ולידך באשר ילכו. ועתה היא מגרשת בפועל את היהודים היושכים מחוץ לתחום. וכיהודי מערי מוסקבה וקייב, ומשערים כי שלשים אלפי משפחות יסבלו מהגזירה הרעה הזאת.

הממשלה הרוסית הרשתה ליהודים חולים אשר יש להם תעודת רופא, כי באמת חולים הם, לבוא ולהתרמאות מסי הרהצה אשר כקסו.

משמיעים כי שני אלפי יהודים מבכריכה. פנו בבקשה לממשלה התורקית, למכור להם פרקע ולהרשות

ליסר פולוניה תרשה בארץ ישראל.

פרשנז יאזעף מלך אוסטריא בבקרו את מדינת כאסניען אשר נספתה זה לא כבר לממלכת אוסטריא, סר לשתי כתי כנסיות היהודים, האשכנזית והספרדית, ראשי הקהילה קבלו את פני המלך בכבוד הראוי לו, והמלך השיב להם תחת זאת. דברים טובים ונכוחים.

ברוסיא החל לצאת לאור עתון עברי אורטודוקסי שבועי, ע"י הרב הנודע לתהלה ר' אליהו עקיבא ראבינאוויץ החופ"ק, פאלדאמווא. וכו' ישתתפו רבני רוסיא ומוכי הסופרים אשר שם.

הרב הגאון מהרי"ל כלאף נתקבל לאכ"ר ור"ם דק"ק מעלו, הרב הגאון רס"ם עפשטיין ר"ם דכנסת ישראל רסלאבאדקא נתקבל גם לאכ"ר דשם. הרה"ג רא"מ פרייל אחיו של הרב הסופר הספורסס ז"ל נתקבל לרב כמאנשעססער באנגליא.

בווארשא התחדשה הוצאת העתון "הישראל" בשפת פולניא.

בארעסע ברתוב רספלינא התקוסס איש בנן ארבעים עם אמו כבת ששים, וכאשר הפץ הבן ככעסו להכותה. ויהי כאשר הרים את ידו ככה עצום נפלה תיכף חזרה כבול עץ מבלתי יכולת עוד להגיע, והרופאים אשר נקראו למקום המעשה התמלאו על המסרת הסודר הזאת. ולא יכלו למצוא את הסכה לזה.

לול קטן.

6	1
הוא פוסח	ל-ו-ל קטן
על שתי הסעיפים	היה שם:
ואסיפה פוהז	ועומד כשטן
לכקצני ענפים.	להחשיך שמשם.
6	2
גם הוא חבר	של הרבנים, —
להשחמ"ער,	יד לפה כשימים.
ולחלמיד וחבר,	ומרגנים, —
לחי הוא סוטר.	שכסכיכים.
7	3
והחברים מוחים	הלדרל פתחה,
בתוקף יעח.	לחול ולקדש.
ובקל צוחים,	ורשתו מתחה,
לבלי יעח.	לחלל קדש.
8	4
חלק אין לנו	והארטודוקסים,
בהרעפארמים.	שימדהו ליויר.
ולרבנגו,	ולהרעפארמים,
בראשם, מרשמים.	דרש דרש.

בקורת ספרים.

ספר ישמה מקובצת החדש

חלק ראשון יכיל בקרבן פודר זרעים. קובץ על יד כל סאטרי חז"ל תנאים ומסוראים כש"ס בבלי, הן בהלכה, הן באגדה על סדר אלפא ביתא, ובראש כל תנא המסורה כסלוח קצרות באיזה זמן היה וכו' היה רבו או תלמידיו.

בימינו אלה, ופי התרחבות, התפשטות והחקרמות החכמות המדעיות לענפים רבים קשה מאד לראש אחד להשתלם בכל ענפי הידיעות הנמצאות לאדם הזה, ולכן יבחר לו כעת האדם העוסק בדברי חכמה וסדע אך ענין או סקצו אוד, בו ישום כל מעיני ויקדיש לו כל ימי חייו. ואם יבאנו החכמה להשתמש באיזה ענין של סקצו אשר מתוך לכול עינו המיוחד יבנה לעזרת ספר שטוש היחידים כשם "ענדיקלפריות" שכם מסודרים הערכים לפי סדר האלפא ביתא, כם יסדע בנקל מה שנצרך לו לפי שעה בניגע לענין שתוא עמוק בו. גם הכמת ישראל והתפשטת בימינו לענפים שונים, וכעת קשה לפיש העוסק בתורה לדעת על בריה הספרות ורחבה של היתרות. ולזאת ספר שטוש נחוצים מאד לעת כמות גם להעוסקים בחכמת ישראל. אבל לשורת רוחנו עניה מאד ספרותנו בספרים כאלה, לאלות חסרון מודע כזה בספרותנו אם לא בבולו לכל הפחות במקצתו, העסיס על עצמו הרב ח"ג ר' בנימין ברוך גוסה כנויארק את העבודה הקשה לחבר הספר ישמה

סקובצת החדש, המכלכל בתוכו כל מאמר תנאים ומסוראים כש"ס בבלי לפי כרך האלפא ביתא. הספר הזה יהיה לעזר ולהועיל בן להעוסקים בחלכה ובן להעוסקים באגדה וגם להוקרים בדברי ימינו בתקופת התלמוד. מי הן חללה בידי הרב הסוכרד לנצויא לאור את יתר החלקים וכאשר יוגמר ברפוס יהיה הספר היקר הזה לשור מספרי שטוש היותר מצוינים בספרותנו. יש לנו לדבר הרבה אודות תכונת הספר היקר הזה, אבל הפקום והזמן לא יספיקו לנו לדבר בהלכה, וברצות ה' דרכנו נקשה וצח לעת סדוא תכמת מתוכרות הבעות של הסדפת.

ספר יהכתב והדרש, והכתב והרמז.

הוא ספר חדש נפלא, כבוד על פרישות תורה, סלא רעיונות נשגבים, דברים ברורים ומתורים, נעימים וערכים ומשרש ומבאר מקראות בהרבה מקומות בדרך ישר ונאות, תברו הרח"ג הגביר הספורטס נבבר ועלה בעמו מ"ה אריה יעקב הכהן קאצנענלענסאטן מעיר סיר סלך מינגס במדינת רוסיא. הספר הזה, הוא תבחיז לכל הדרשנים. אשר ימצאו בו חפץ, כביאורי פסוקים לפי רוח הפשט. כי מתברר יוד נכמת וכמה פסוקים לעוסק הפסוקים, ומשרשם לחיות כאתר, ומתפלאים אנהנו על מתברר אשר הוא איש סני נטור זה כמה תכמה שנים, איך ורעיוס מתיו כלי משוכלל כוח

להרב הרסקי. לא נוכל ליסע לכל עיר צאצא הנעשה שם הרעיונו ונרע.

מוכרי בשר בשר

- ר' משה נאלדבערג, 162 הענרי סט.
- ר' סיני ליב אייוזקסאן, 25 יירוש סט.
- ר' אברהם נוסרין, 128 מאנרא סט.
- ר' ירמיה הפץ, 80 מאנרא סט.
- ר' דוד מנקר, 97 מאנרא סט.
- ר' אלי' לאפצאנסקי, 108 הענרי סט.
- ר' מרדכי ראזענפעלר, 97 עלען סט.
- אהרן נאלדבערג, 12 סאנטנאמרי סט.
- זבתי צדק, 28 נארמאלק סט.
- פנתם מארים, 187 קלינגאן סט.

לחכימא ברמיזא

להרבני יה"ל הערציג מאנטרעאל, קענערא. סאר ינעס לנו להדיס מאמרי. להרב סאנדאלאוויץ רענווער קאל. עתה כבר יודע נכודו על מה ולמה, להרב שחעס בקאנקארד. הראשון לא יכולט: והגנו מחכים על הבאות. להרבנים קאצ'פיססבורג. ראפפארט ספרינגפעלר, סיכותער העריסבורג, איד ראעלסאהן שקאנא עוד ועוד: כולכם מתנבאים בסגנון אהרן והגנו רורשים, כי ומסיו לנו כאלה וכאלה, מאמרים לפי רח היחידות. להרבנים השואלים בדבר המתחזקים למוכרי אתרונים בלתי מורכבים ידאו וידקדקו בהסודעות של וחבורת הבאות. להשיל חוקת כשרות נקרא אצלנו: או שירוע ומפורסם הוא למחוק, או שיש לי כתב מרב מפורסם.

מקראות כשרות בתבליית ההכשר. כיו 30 מאדבל וואנעם. עקסמרא מסוות לנשים ואנשים, די בעסטע שטענדינג, בשר עפ"י השרע והתוסקים. אצל הירשפעלר, 162 מעריסאן סט.

פוכנגו :

- כפיטסבורג: בבית המערכת, מפאלק פריינר.
- בסקרעגמאן, הרבני ר"ם סאנענבוים כשיקאנא, הרב הג' איוראעלסאן, 1071 וו. סיילאר סט.
- אברהם אשר קאהן, 236 מאנרא סט.
- בנירבערפארט, הרב הג' יאקאב סאהן.
- באמאהא נעב, הרב הג' יערוועלימ סקי, 1514 דאונלאס סט.

מאקם קאברע'ים באנא

געגרינדעט אין יאהר 1882

וועט מופען דעם וועג דזשולאי אין אנווער

אייגענע גרויסע באנק פילדינג

41 קאנאל סטריט

אפען מעגליך פון 9 מארגענס ביז 9 אבענדס.

שבת וויים געשלאסען

ספר חדש בשם

שיטה מקובצת החדש

עם קוממס הלכה למשה מסיני

יצא לאור מאת

הרב חזקוני הספרים בנימין ברוך נטע

רב דק"ק אש"ש חתם סופר

מחירו א' דאלאר

לחישט אן אצל הסתבר על כתבתו

Rabbi Benjamin B. Guth

97 Ave. A, New York

סאטברים אנטו להודיע בי קבנט סדום

האלמנה והאחים ראם, מוילנא,

משניות החדשים

עם ל"ו או ס"ז פרשים ומכנים אנהנו

לשלוש פראספעקט תנם לבל דורש.

HEBREW PUBLISH. Co.

85 CANAL ST., New York

מהספר שאכות ומשנות ביה אב ישנו

עוד עקומסלארען אחרים אצל הסתבר

ע"פ האדרעס:

Rabbi A. YUDELEWITZ

48 W. 21 St. Bayonne, N. Y.

אין הא בוכהאנדלונג ב"ן

ש. דרוקערמאן

60 קאנאל סט. ניוארק

אין ערשטען 2 נייע פאלסטערניגע

קאטאלאגען

(1) א העברעאישער.

(2) א ווארגאנישער.

יעדער ענטהאלט א זאמלונג פון ספרים אום
3000 פערשעדיגע ספרים פון דער בעסטער
אלטער און נייטער העברעאישער און ווארגא
נישער ליטעראטור.

דיע קאטאלאגען זיינען ווערדע ענטהאלט
פרייעס און זייער ניגליך פאר ביבלאפעקען
און פריוואט ליטע, וועלכע אינפערעסירען
זיך מיט דער אידישער אדער העברעאישער
ליטעראטור.

מיד שיקען דייע קאטאלאגען פריי.

S. DRUCKERMAN

60 CANAL ST. NEW YORK

בברכת מו"ט. הננו סברנים אה ידידנו

הם מ הרב מארגנאלין סטיף נלא

וזכר מצוין להתמנהו לדרא וסטיף

בביה"ב" הנהדרה "אנשי סיני וילנא"

ברוח מעד יסאן ובזראי יחוקוהו בכבוד

הראוי לו לפי כבודו. בי נוקח נפשות

במברכותיו הנעימים. הסערבת.

ספר חדש:

לבי ישראל

מדרש בספר התורה ומתקד בספר החיים

סאה ישראי בענדס פייוולואזן רב בביר

סאנאלא, ברוסא. מחיה 50 קאפ.

RABBI J. R. F. IVELMAN
BESSACOLA C. KOWNO, RUSSIA

משבנו של הרב ב. דאוען.

145 נארפאלק סטריט, ניוארק

Rabbi Zalel Rosen,

145 Norfolk St. New York

בברכת מידם סבך אנבי אה הרב

מארגנאלין סטיף לאומי. דרזן נדע

בשערים אשר קבלוהו לרב ודרזן ביה"ב

"אנשי סיני וילנא" על מסך שתי שנים

והאיש הזה הולך תום דושנתו סופרים

בצמחה מהורה ובמח יקבלו כסגו נחת

הכיד הבאעיה"ת לכבוד התורה.

אברהם אהרן יודעלעוויץ הווא"ק בעיאניו.

ספרים סמאר צו פערקויפן אין בעסטען

געגענס; ווארגאנע—אלמאייס; שוחר אלין

אמענדען. ארער זיין אויספערקויפ פון אלער

האנד ספר תורה'ס נייע און אלטע גביעס

סגילות שיקרות כפרות סענאליך פיהם סלק

און וואל גארסלען קיסלען קאפלען בחים

גישלעפניע עור אהר ופשיס-בי.

יחזק סופר ערשטיין

66 נארפאלק סט. ניוער ברום

פנתם פרידמאן היכרז פובלישינג הויז

האלסייל סוכר ספרים ישנים ודרשים וספרי

הודות וסלחים אין גרויסע מאסטען און אללים

יואם בעלאנגס צו דייען ספרי.

172 Rivington St. New York.

נבקש סאת בל הקואים הנכבדים שיתנו

דעתם על המודעות אשר בירחגנו. וכל

דבר הספרים הוא בחוקה כשרות. תם

להתבתן שיהיו בל הורכים סתמיסטיס

בבל חדש למען לא יודע חוקתם.